

17.4.79

Η βράβευση του ανθρώπου

‘Ο θεϊός προορισμός και ή φθαρτή μοίρα του. Τά ὄρια τής κακίας. Ποιό ἔργο του προβάλλεται περισσότερο

Εἶναι ψυχικό λουτρό τό νά βραβεύσων τών Ροταριανῶν Ομιλῶν Θεσσαλονίκης, πού ἐγινε παράδοση κάθε χρόνο. Καί τοῦτο γιατί μέ τήν προβολή τῶν ἔργων καί τῶν ἐπιτευγμάτων τῶν βραβευομένων, δημιουργεῖ μέσα στήν σκέψη του καί τήν καρδιά του τήν εἰκόνα μιᾶς ἄλλης κοινωνίας ἐνός ἄλλου εἴδους ἀνθρώπων, σήμερα πού δέν τήν περιγράφει κανένας ἄλλος θεσμός καί κανένα ἀπό τά μέσα τής μαζικῆς ἐνημερώσεως.

Στήν ἐποχή, πού ἔχουμε φτάσει σήμερα, τό νά κάνει ὁ ἄνθρωπος τό καθήκον του, ὅπως νοεῖται ὑπό τήν τελειότερη, ἀπὸ ἐγενέστερη τήν τέλη λέξης αὐτῆς, εἶναι κάτι τό ἐξαιρετικό. Σέ μερικές περιπτώσεις πλησιάζει τό ἑξαίσιον.

Δέν ὀφείλεται ή τάση αὐτή ή τόσο ἀυταπόδεικτη καί τόσο κανονισμένη, πού τείνει νά γίνει κανόνας ζωῆς, στήν μετριοφροσύνη ἐκείνων, πού ἐνσαρκώνουν στίς πράξεις τους τήν θεία φύση τοῦ ἀνθρώπου. Οφείλεται περισσότερο στό γεγονός ὅτι ταχύτερα εὐρύτερα γνωστές ἀπό τίς χειρονομίες, πού διακρίνουν τοὺς ἡρώες τους, πού πλάστηκαν σύμφωνα μέ τήν εἰκόνα καί τήν ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ. Οφείλεται ἴσως περισσότερο στήν ἀνθρώπινη φύση νά διαδίδονται ἐντονότερα οἱ κακίες καί λιγότερο ή τέλεση τοῦ καθήκοντος καί ή εὐποιία. Ο τύπος καί τά ἄλλα μέσα ἐνημερώσεως ἔχουν τήν τάση — καί τοῦτο εἶναι φυσικό — νά προβάλλουν τίς κακές πράξεις, τά ἐγκλήματα, πού ἀποτελοῦν τήν ἐξαίρεση καί ὄχι τόν κανόνα στήν κοινωνική συμβίωση. Καί ὅμως εἶναι πρᾶγμα ἐξαίρεση ή κακία, στήν ἐποχή μας, πού φτάνει ὅς ὄρια καί κάμια φορά προχωρεῖ στίς σφαίρες τῆς κακουργίας. Ἀλίμονο ἂν ἦταν κανόνας. Ἀλλά δυστυχῶς προβάλλεται περισσότερο. Θά πρέπει ἴσως ή προβολή τούτη νά γίνεται σέ τρόπο, πού νά μή δημιουργεῖ στήν ψυχή τοῦ πληροφορομένου κατάλοιπα γιά νά θρέψουν κίνητρα γιά μίσηση.

Ἀντίθετα ή προβολή τῶν καλῶν πράξεων πρέπει νά στρέφεται πρὸς τόν σκοπό αὐτόν. Καί αὐτό ἀποτελεῖ τό θετικό αἶτιον γιά τήν θράβευση, πού στήν κυριολεξία δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ παρουσίαση στό προσκήνιον ἐνός ἀνθρώπου, πού ἐνοιωσε μέσα στήν ψυχή του καί τήν σκέψη του τό κάλεσμα τοῦ οὐρανοῦ καί ὤθησε τήν δράση τους στήν καθημερινή ζωή νά στραφεῖ πρὸς τήν πραγματοποίηση τῶν ωραιότερων ἰδανικῶν, ἐκείνων, πού διακρίνουν τόν ἄνθρωπον ἀπό τά ζῶα καί ἐπαληθεύουν τήν ωραιότερη ρήση, πού ἄφησε σάν θαυμασία κληρονομιά στήν ἀνθρωπότητα ὁ μέγας Γάλλος φιλόσοφος Ζαν Ζάκ Ρουσό: «Τό κάθε τί πού εἶναι ἀπό τά χέρια τοῦ Πλάτου εἶναι καλό».

Καί στό συμπέρασμα αὐτό ὀδηγήθηκε ὁποῖος παρακολούθησε τήν προχθεσινή τελετή. Ποιός δέν συγκινήθηκε, ὅταν ἄκουσε νά ἐπαναλαμβάνονται τὰ λόγια τῆς γυναίκας, πού εἶχε ἐγκλωβισθεῖ στά ἑρείπια τῆς

μοιραίας πολυκατοικίας τήν βραδιά τῶν σεισμῶν καί περιμένοντας τόν θάνατον, ὑποδέχτηκε μέ εὐδαιμονία, πού χύνονταν στήν ψυχή τῆς σταγόνα σταγόνα, ὅσο καί σταδιακές καί θαυμαίως ἦταν οἱ προσπάθειες τοῦ χωροφύλακα, πού πάλευε ἡρωικά γιά νά τήν σώσει;

«Σκεπασμένο τό σῶμα μου μέ μπάτσα, εἶπε μέ τό ἀπλό καί συγκινητικό μεγαλεῖο τῆς ἐφήμερης ἀναφοράς καί σφηνωμένο τό κεφάλι μου στήν πόρτα καί εἰς κολώνη, ἐξαντλημένη καί ἀδύναμη νά φωνάξω, γιατί χῶματα ἔπεφταν καί μοῦ ἔφραζαν τό στόμα, περίμενα τόν θάνατον ἀπό στιγμή σέ στιγμή, ὅταν ξαφνικά ἄκουσα μιά φωνή νά μοῦ λέει: Σέ θρήκα, κάνε κουράγιο, θά σέ σώσω μέ τήν κοσμήτριά τῆς Παναγίας, παρ' ὅλο ὅτι κινδυνεύει ή ζωή σου. Ἀνοίξα τά μάτια μου καί εἶδα ἕνα χωροφύλακα, πού προσπαθοῦσε νά μέ σώσει. Τοῦ χροστάω πολλά, τοῦ χροστάω τή ζωή μου».

Ἀν καί δύσκολα οἱ φράσεις αὐτές μπορεῖ ν' ἀποδώσουν τή φρίκη καί τήν ἀγωνία τῶν τρομακτικῶν ἐκείνων στιγμῶν, προβάλλουν στό ἔπακρον τό μεγαλεῖο καί τήν ἀξία τῆς ἀνθρωπιάς στήν καλύτερη ἄρα τῆς. Ὄμως, λίγοι πρόσεξαν τή στιγμή αὐτή πού ἀξίζει ὅσο καί ὅλη ή ζωή καί οἱ περισσότεροι ἀσχολήθηκαν μέ τήν εὐκόλη κριτική. Ἀλλά τό νά καταφύγει στήν τελευταία, εἶναι σάν νά προχωρεῖς σ' ἕνα εὐκόλο καί ὄχι ἀπόλυτα καρποφόρο κίνητρο, ἐνῶ τό νά προβάλλεις τήν εὐποιία καί τήν ὑπόστασή της στίς δραματικότερες στιγμές, προσφέρεις ἕνα αἰώνιο παράδειγμα πού συμβάλλει στή δημιουργία τῆς ωραιότερης ἀρετῆς γιά τόν ἄνθρωπον, τῆς ἀνθρωπιάς, τῆς ἀρετῆς πού ἀξιολογεῖ κατά τόν πληρέστερον τρόπο τήν ὑπαρξή του στή γῆ.

Ἐτσι ἕνα πλῆθος ἀνθρώπων παρήλασαν στήν προχθεσινή τελετή. Ἐχουν ὅλοι ἀπασχολήσει τήν ἐπικαιρότητα πού λιγότερο ἀπό τοὺς ἀντίποδες τους. Ἐχουν ὅλοι, θά μάρτυρα, προσφέρει καί ἀπό ἕνα λιθαράκι, ἄλλος μικρό καί ἄλλος μεγάλο, γιά νά δημιουργηθεῖ ή εἰκόνα πού πρέπει νά κυριαρχεῖ περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη στήν ἐποχή μας. Εἶναι ή εἰκόνα τῆς ἀνθρωπιάς, μέ ἀνθρωπιστῆς πού δέν πρέπει νά κείνται στήν ἐλάχιστη στιγμή» ὅπως τήν ὀρίζει ὁ Θουκυδίδης στόν ἐπιτάφιο τοῦ Περικλή, ἀλλά ἐπεκτείνεται, τοιςλάχιτον γιά ἐκείνους πού τήν παρακολουθοῦν, καί ἀγκαλιάζει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅλοι τῶς κόσμοι. Η ἱστορία, ἔγραψε ὁ Βικτώρ Οὐγκώ, ἀρνείται νά καταγράψει τό ἑξαίσιον. Η ἀνθρώπινη ψυχή ὄχι μόνο τό καταγράφει, ἀλλά καί συγκινεῖται ἀπ' αὐτό «καί πάλαι μετ' ἐς τῆς χιλιετίας ὅπως σάν ἕνα λαμπρό ἡφέος, ὅπως εἶπε ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας. Ἄν λοιπόν μιά τελετή ἔδωγε αφορμή γιά σκέψεις ἐποικοδομητικές πού ὀδηγοῦν τόν ἄνθρωπον σέ σφαίρες πού ἀνάγονται στή θεία ἀποστολή του καί ὄχι στή φθαρτή του μοίρα, τότε ἀξίζει τόν κόπον.